

Det kommer selvfølgelig an paa, hvordan man driver Politik — man kan drive den paa en onskabsfuld Maade —, men Politik i og for sig er ikke noget slet, det er kun en Virksomhed til Fremme af alt, hvad der vedrører vort Samfunds Trivsel. Fra Højre lyder den Tale særlig mærkelig, at man er bange for at faa Politik i de kommunale Raad, thi lige siden jeg i 1867 begyndte at befatte mig med kommunale Forhold — jeg har haft den Ære at være Sogneraadsformand i 24 Aar paa Fyn, jeg blev valgt, da jeg var 25 Aar, samtidig med at Kommunalloven af 6. Juli 1867 traadte ud i Livet —, har Højre drevet Politik med den Sag. Saa længe Højre var Mand for at besætte Pladserne i de kommunale Raad, gjorde de det. (*Hammerich*: Ofte med Venstremænd!). Ja, jeg har nu ikke set de Venstremænd, som Højre satte ind den Gang, jeg tror, at Højre senere gjorde en Dyd af Nødvendigheden, naar der blev Tale om at vælge Venstremænd. Og siden vi fik den sidste Kommunallov med dertil hørende Listestemning, ser jeg, hvorledes de forskellige Partier i saa godt som alle Kommuner møder med deres Lister for at faa saa mange af deres Meningsfæller som muligt ind i de vedkommende Kommuneraad. Og der er ikke noget ondt i det, det bidrager kun til, at de kommunale Sager kan faa en mere alsidig Belysning, end de vilde kunne faa, hvis der kun var et enkelt eller blot 2 Partier, der havde Sæde i de kommunale Raad.

Det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) sagde, at dette Forslag til en Grundlovsændring ikke er et socialistisk Forslag, og det har han Ret i, det er det ikke. Og det ærede Medlem fra Kalundborg (Rode) erklærede, at det heller ikke var et radikalt Forslag. Begge de to Partier har deres egne Forslag, som vi kender. Det Forslag, her foreligger, er Venstres Forslag. Venstre er her gaaet sine egne Veje uden at spørge de andre Partier, hvorledes de eventuelt vilde stille sig til et Forslag som dette, der har til Hensigt at forandre ikke blot Folketingets, men ogsaa Landstingets Sammensætning. Og jeg kan ikke tjene de to Ordførere for det radikale og det socialdemokratiske Parti med at tilsiige dem min Bistand til, at vi samtidig med Fremsættelsen af vort Grundlovsforslag vil søge at faa forandret Bestemmelserne i den nugældende kommunale Lov med Hensyn til Ophold og med Hensyn til Skatteydelse. Hvis de Herrer vil knytte noget saadant til det

foreliggende Forslag, maa jeg modsætte mig det, og jeg er vis paa, at hele Venstre er enigt med mig deri. Lovforslaget maa tages, uden at man gør noget Forsøg paa at gøre en saadan Forandring i den bestaaende Tilstand. Den kommunale Valglov er afpasset efter de kommunale Forhold, og den Omstændighed, at Sogneraad og Byraad hvert 8de Aar faar Lejlighed til at deltage i Landstingsvalget, kan ikke forandre noget i dette oprindelige Forhold.

Hvad Forholdstalsvalgmaaden angaar, henholder jeg mig til Lovforslagets Bestemmelser, der fastholder Princippet om Valg til Folketinget i Enkeltmandskredse som den mest hensynsfulde Ordning overfor Befolkningen. Det er ikke den mest hensynsfulde Ordning overfor Partiprincipperne, men det er den mest hensynsfulde Ordning overfor Befolkningen i sin Almindelighed, idet vi ikke vil skære over det Baand, der knytter Befolkningen til sine Folketingsmænd, lige saa lidt som vi ønsker at overskære de Baand, der er mellem Valgkredsenes Beboere indbyrdes, et Forhold, der har udviklet sig gennem mange Aar og knyttet mange Sognes Beboere i de forskellige Kredse nøje til hinanden. Tanken om at indføre Forholdstalsvalg over hele Linien og ophæve samtlige Enkeltmandskredse gaar dette Ministerium ikke med til. Det glædede mig, at det ærede Medlem fra Svendborg (*Wenzel Neergaard*), der førte Ordet paa sin Gruppens Vegne, heller ikke vilde være med til det. Det ærede Medlem tog i saa Henseende Afstand fra det ærede Medlem fra Frederiksberg (*Ellinger*).

Med Hensyn til Forslaget om en Ændring i Grundlovens § 25 ønskede det ærede Medlem fra Kalundborg, at der maatte indføres en Bestemmelse om, at saadanne foreløbige Love skulde først forelægges Folketinget. Jeg kan ikke have noget imod, at en saadan Bestemmelse indføres, men jeg anser den i og for sig for at være overflødig, thi naar den foreløbige Lov efter Forslaget ikke bliver bekræftet i den Rigsdagssamling, for hvilken den er forelagt, bortfalder den med det samme. Det ærede Medlem mente, at det ikke var rigtigt at indføre en saadan Fællesafstemning som den, der er foreslaaet i § 67, fordi han syntes, at Princippet om Folketingets overvejende Indflydelse paa Finansloven var renere og klarere, naar der ikke er nogen Bestemmelse i saa Henseende. Men jeg gør dog opmærksom paa, at Folketinget bevarer og